

nata, nisi Episcopus in precibus Apostolicæ Sedi delatis eam facultatem expostulasset his aut similibus verbis, nempe per se vel suos vicarios generales communicandi indulgentiam (1).

Hæc indulgentia plenaria in articulo mortis in anno jubilæi non suspenditur (Raccolta ad hanc indulgentiam).

306. Quibus infirmis in articulo mortis hæc benedictio impertienda est?

R. Generaliter cunctis petentibus (2), qui non sunt excommunicati, impœnitentes, neque in manifesto peccato mortali moriuntur; etiam pueris, qui peccare potuerunt, seu quibus absolutio et extrema unctio ministrantur (3); item sensuum usu destitutis, delirantibus et amentibus, quibus eadem sacramenta ministrantur, uti in rubrica hujus benedictionis præscribitur; quinimo etiam iis, qui ultimis Sacramentis culpabiliter refecti non fuerint, subitoque vergunt ad interitum (4). Applicatio effectu quidem frustrari potest, sed si in his extremis sacramenta cum periculo nullitatis ministrentur, eidem periculo indulgentiam exponere licebit.

307. Requiritur ex parte sacerdotis ad hanc benedictionem impertiendam sequentia :

1° Ut sit delegatus. Circa quod notandum : 1° facultatem delegatam posse esse restrictivam, uti quoad moniales pro solo earum confessario ordinario (5); et 2° hanc tantum respicere loca respectivæ jurisdictionis; intra horum autem limites pro omnibus indistinctim, sive sint alienæ diœcesis, sive regulares, aliæve personæ a delegati jurisdictione immunes (6). Unde in aliena diœcesi illam nullus impertire potest, nisi hæc facultas ab Episcopo loci delegata sit parochis et viceparochis aliisque, qui eorum vicem in necessitate subeunt (7). Delegati etiam subdelegare nequeunt.

(1) S. C. Indulg. 24 Maji 1843, n. 321.

(2) S. C. Indulg. 23 Ap. 1675, n. 9, 2.

(3) S. R. C. 16 Dec. 1826, n. 4474-4623, in fine.

(4) S. C. Indulg. 23 Sept. 1775, n. 237, 5.

(5) S. C. Indulg. 23 Sept. 1775, n. 237, 9.

(6) Cavalieri loc. cit. dec. 2 et 3.

(7) S. C. Indulg. 23 Sept. 1775, loco cit. ad 8.

2° Ut adhibeat formulam a Benedicto XIV præscriptam, quæ non est tantum *directiva sed præceptiva* (1).

Hæc ipsa formula, præscripta in Constitutione Benedicti XIV *Pia Mater* adhibenda est ab omnibus regularibus, addito tantum ad *Confiteor* nomine Sancti proprii fundatoris, non obstantibus quibuscumque juxta Breve SS. D. N. Leonis XIII *Quo universi* VII Julii 1882.

3° Ut « si ægrotus voluerit confiteri, audiat illum et absolut. » vat. Si confessionem non petat, excitet illum ad eliciendum » actum contritionis; de hujus benedictionis efficacia ac » virtute, si tempus ferat, breviter admoneat; tunc instruat » atque hortetur, ut morbi incommoda atque dolores in » anteactæ vitæ expiationem libenter perferat, Deoque sese » paratum offerat ad ultro acceptandum quidquid ei placuerit, et mortem ipsam patienter obeundam in satisfactionem » pœnarum, quas peccando promeruit. Tum piis ipsum verbis » consoletur, in spem erigens, fore, ut ex divinæ munificentiae » largitate, eam pœnarum remissionem et vitam sit consecuturus æternam (2). » Denique alias condiciones si requisitæ sint, infirmo proponere debet, ut illas adimplere possit, de quibus in sequentibus.

Notandum hic est, sacerdotem quandoque circumspectum esse debere, ne, infirmum adhortando ad mortem patienter obeundam in satisfactionem pœnarum, eundem offendat, neve ejus aut adstantium amicorum indignationem incurrat : quapropter, si difficultates prævideantur, consultum quandoque erit, infirmum ad mortem patienter obeundam adhortari in confessione aut in absentia aliorum; nam, licet requiratur ad indulgentiæ consecutionem, ut infirmus mortem æquo ac libenti animo de manu Domini suscipiat, non tamen requiritur, ut hæc adhortatio fiat immediate ante applicationem indulgentiæ, sed sufficit, ut infirmus eam dispositionem habeat : si id fieri nequeat, convenit adhortationem ita moderari, eamque tam prudenter et suaviter proponere, ut

(1) S. C. Indulg. 5 Feb. 1841, n. 286, 8.

(2) Rubrica hujus benedictionis.

infirmus ipsam mortem æquo ac libenti animo de manu Domini suscipere paratus sit.

308. Requiritur ex parte infirmi ad plenariam hanc indulgentiam lucrandam sequentia :

1° Gravis infirmitas; quanta autem infirmitas esse debeat non ita constat; certo sufficit mortis articulus, per quem intelligitur, non quidem agonia, sed evidens ac imminens mortis periculum. Neque ipsam agoniam exspectare consultum est, ne infirmus usu sensuum destituatur; nam indulgentia multo utilius et securius applicatur, dum infirmus dispositione propria ad illam se præparare potest. Diu dubitatum est, an valide concedatur illis, qui quidem tam graviter infirmantur, ut extrema sacramenta ipsis administrantur, sed tamen morti non ita sunt proximi, ut in articulo mortis constituti dici possint. Benedictus XIV enim in constitutione *Pia Mater* illam tantum concedere videtur in *articulo mortis, pro extremo momento*, prout S. Congregatio Indulg. etiam respondit, eam in vero tantum mortis articulo accipi (1) : et contra verba rubricæ hujus benedictionis *Solet impertiri post sacramenta pœnitentiæ, Eucharistiæ et extremæ unctionis*, item requisita in indulto facultatis Episcopis concessæ, ut infirmus *sit confessus ac sacra communione refectus*, supponere videntur, quod infirmo, cui hæc sacramenta administrantur, mox ipsa indulgentia sit applicanda; insuper ipsa constitutio Benedicti XIV indicat, Ecclesiæ curam esse, ne catholicæ religionis professoribus hujusmodi adjumenti copia desit, neque ullus moribundus hoc subsidio privetur, cum tamen plurimi privarentur, si ad validitatem indulgentiæ, ipse mortis articulus requireretur. Quæstio vero nunc dirempta est novo S. C. Indulg. responso ad sequens dubium : *utrum benedictio apostolica cum indulgentia plenaria in articulo mortis dari possit post collata extrema sacramenta, quum periculum quidem mortis adest, non tamen imminens?* Emi ac Rmi Patres in generali congregatione habita die 18 Decembris 1885 in

(1) 23 Ap. 1675, n. 9, 1.

ædibus vaticanis responderunt : *affirmative* : quam respon- sionem *ex rei natura* pro omnibus ægrotis Christi fidelibus in mortis periculo constitutis valere dixerunt. Facta vero de his relatione in audientia habita die insequenti a S. C. secretario, SSmus D. N. Leo PP. XIII Patrum cardinalium respon- sionem approbavit (1).

2° Intentio non quidem actualis aut virtualis, licet hæc sint optimæ, sed saltem habitualis, ut patet ex his verbis rubricæ :
 « Illis infirmis qui vel illam petierint, dum sana mente et
 » integris sensibus erant, vel verisimiliter petiissent, vel
 » dederint signa contritionis, impertienda est etiamsi postea
 » linguæ cæterorumque sensuum usu sint destituti, aut in
 » delirium vel amentiam inciderint. »

3° Status gratiæ.

4° Actus contritionis et charitatis. Sic præscribit consti- tutio, ut, « studeant moribundos fideles excitare ad novos de
 » admissis peccatis doloris actus eliciendos, concipiendosque
 » ferventissimæ in Deum charitatis affectus. » Item rubrica benedictionis : « Si confessionem non petat, excitet illum ad
 » eliciendum actum contritionis. »

5° Ut ipsam mortem æquo ac libenti animo de manu Do- mini suscipiat. Hæc inter alias præcipua conditio est : « hoc
 » enim præcipue opus » ait Benedictus in sua constitutione,
 » in hujusmodi articulo constitutis imponimus, et injungimus,
 » quo se ad plenariæ indulgentiæ fructum consequendum
 » præparent atque disponant. »

Præcedentes conditiones in constitutione Benedicti XIV requiruntur, sed præterea aliæ atque aliæ imponi possunt, et etiam imponuntur in indultis, quibus facultas benedictionem impertiendi Episcopis Belgii concedi solet, scilicet :

6° Ut infirmus « sit confessus ac sacra communione refec- tus, vel quatenus id facere nequiverit, saltem contritus
 » nomen Jesu ore, si potuerit, sin minus corde devote invo- caverit, et mortem tamquam peccati stipendium de manu
 » Domini patienti atque alacri animo susceperit. » Invocatio

(1) S. C. I. 19 Dec. 1885, apud *Acta s. Sedis* 18, f. 414.

saltem mentalis SS. Nominis Jesu præscribitur ut conditio sine qua non, quamdiu ægrotus suæ mentis est compos, ad indulgentiam vi istius benedictionis lucrandam (1). An sufficiant confessio et communio in infirmitate suscepta, vel an infirmus, qui ab aliquibus diebus est confessus et communicavit, iterum, si possit, confiteri et communicare teneatur ad lucrandam indulgentiam, non constat; unde tutius certo erit, iterum confiteri et communicare, si commode fieri possit.

Not. condiciones prædictas per se requisitas esse, si nempe infirmus sana mente et integris sensibus fuerit; horum autem defectu, in quantum ad illas adimplendas capax fuerit, ut patet ex rubrica benedictionis, ubi dicitur eandem imperiendam esse, etiamsi infirmi linguæ cæterorumque sensuum usu sint destituti, aut in delirium vel amentiam inciderint.

309. An hæc benedictio apostolica iterari potest?

R. Affirmative in diverso mortis articulo, ut liquet ex his verbis, quibus facultas episcopis concedi solet: " Quoties » aliquem in mortis articulo constitutum esse contigerit... » toties Apostolicam benedictionem impertiri valeas; » negative autem in eodem mortis articulo, sive ab eodem sive a pluribus sacerdotibus facultatem habentibus (2) impertiretur, quia verba relata et constitutio Benedicti XIV tantum loquuntur de unica benedictione in eodem mortis articulo, et ad plures extendi nequeunt. Hinc sequitur eam non posse iterari in eodem articulo, licet aliquo tempore perdurante (3) et contra posse, si cesset mortis articulus, infirmus convalescerit, et deinde quacumque de causa in novum mortis periculum reincidat, licet ex eodem morbo (4).

Idem dicendum est de permanente infirmitate etsi diuturna: quamdiu enim idem morbi status protrahitur, benedictio iterari nequit (5); 2º de casu, quo ægrotus accepit

(1) S. C. Indulg. 23 Sept. 1775, n. 237, 7.

(2) S. C. Indulg. 5 Feb. 1841, n. 286, 7; 12 Mart. 1855, n. 362.

(3) S. C. Indulg. 23 Sept. 1775, n. 237, 6; 24 Sept. 1838, n. 263; 12 Feb. 1842, n. 300.

(4) S. C. Indulg. 24 Sept. 1838, n. 263; 12 Feb. 1842, n. 300.

(5) S. C. Indulg. 24 Sept. 1838, n. 263; 12 Feb. 1842, n. 300.

applicationem in statu peccati mortalis, aut post applicationem in peccatum relapsus est: in neutro casu benedictio repeti potest (1). 3º Pariter prohibitum est indulgentiam plenariam in articulo mortis impertiri a pluribus sacerdotibus hanc facultatem ex diverso capite habentibus, puta ratione aggregationis confraternitati ss. Rosarii, s. Scapularis, ss. Trinitatis, etc. (2).

310. Sacerdos pro hæc benedictione induitur superpelliceo et stola, scilicet violacea, quia ad ritum pœnitentialem attinet (3). Ingrediens infirmi cubiculum dicit *Pax huic domui* etc. ac deinde ægrotum, cubiculum et circumstantes aqua benedicta aspergit, dicendo antiphonam *Asperges me* sine psalmo *Miserere* et repetitione antiphonæ, quia Benedictus XIV de his non loquitur; tum peragit quæ supra dicta sunt. Postea recitat stando *Adjutorium* cum reliquis vel alternatim cum clerico, vel solus, si ille desit. In prima oratione nomen personæ infirmæ exprimit, et si sit femina infirma loco *famulum tuum* dicit *ancillam tuam*. Clericus recitat *Confiteor*, et si desit, ipse sacerdos. Deinde sacerdos dicit *Misereatur tui*. Dubitatur, an *Indulgentiam* etiam adjungere debeat: *Misereatur* enim et *Indulgentiam* post *Confiteor* alias semper conjunguntur; in forma vero in constitutione Benedicti XIV et in rituali Romano præscripta tantum ponitur *Misereatur* etc., et in formulis totaliter impressis *Indulgentiam* communiter omittitur: solus s. Alphonsus de Lig. (4). *Indulgentiam* adjungit: an igitur sub expressione *Misereatur* etc. quæ in forma habetur, *Indulgentiam* comprehendatur, merito dubitatur. Practice tamen dicendum est, utrumque fieri posse, scilicet vel *Indulgentiam* omitti, quia in forma non ponitur; vel addi, quia alias semper dicitur. Sacerdos signat infirmum dicens *In nomine Patris*, et in fine ad *Pater et Filius* etc. (5).

(1) S. C. Indulg. 20 Junii 1836, n. 257, 7; 12 Feb. 1842, n. 300.

(2) S. C. Indulg. 5 Feb. 1841, n. 286, 7; 12 Mart. 1855, n. 362; 12 Jun. 1884, apud *Acta s. Sedis*, 17, f. 302.

(3) Cavalieri tom. 4, in fine.

(4) In praxi conf. n. 289.

(5) Cavalieri loc. cit.

« Si infirmus sit adeo morti proximus, ut neque confessionis generalis faciendæ, neque præmissarum precum recitandarum tempus suppetat, statim sacerdos benedictionem ei impertiatur (1). » Hæc verba *Statim sacerdos benedictionem ei impertiatur*, varie intelliguntur: juxta breviarium editionis typicæ in hoc casu incipiendum est a verbis: *Dominus noster* etc., idque certum et tutum esse patet ex rubricis præfatis: Catalanus tamen (2) censet tantum dicendam esse benedictionem in fine, scilicet: *Benedicat te omnipotens Deus, Pater, Filius, et Spiritus Sanctus. Amen.* Item breviarium citatum, si mors proxime urgeat, assignat dicendam esse hanc formulam: *Indulgentiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concedo, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.* Qua formula uti etiam potest ad contagium evitandum (3).

Si benedictio Apostolica immediate post viaticum et extremam unctionem impertiatur, *Confiteor*, ante applicationem indulgentiæ repetendum est (4): verba autem *Pax huic domui* et aquæ aspersio forte omitti possunt, quia ab initio dicta et facta sunt; securius tamen est hæc benedictioni semper præmittere, quia Benedictus XIV præcipit formulam a se confectam usurpari, et hæc omnia in ipsa formula habentur.

311. Notandum hic est, infirmum plures alias indulgentias plenarias et partiales lucrari posse ratione confraternitatis aut associationis, cui est adscriptus, vel causa exercitii piorum operum, quæ facere consuevit. Expediit, ut sacerdos infirmo illas indulgentias proponat, illumque instruat, quid ad easdem consequendas agere oporteat.

(1) Ita rubrica in fine bened.

(2) In rit. Rom. tit. V, cap. VI, § VII.

(3) Decret. S. R. C. Colonien. 8 Martii 1879, n. 5768.

(4) S. C. Indulg. 5 Feb. 1841, n. 286, 5 et 6.

DE PROCESSIONIBUS.

312. « Publicæ sacræque processiones, seu supplicationes, quibus ex antiquissimo ss. Patrum instituto catholica Ecclesia vel ad excitandam fidelium pietatem, vel ad commemoranda Dei beneficia, eique gratias agendas, vel ad divinum auxilium implorandum uti consuevit, qua par est religione celebrari debent; continent enim magna ac divina mysteria, et salutare Christianæ pietatis fructus eas pie exequentes a Deo consequuntur: de quibus fideles præmonere et erudire, quo tempore magis opportunum fuerit, parochorum officium est. »

313. Processiones distinguuntur: 1° in ordinarias et extraordinarias. Ordinariæ sunt, quæ fiunt certis diebus per annum, ut in festo purificationis B. M. V., dominica palmarum, in litanis majoribus et minoribus, in festo ss. Corporis Christi, vel aliis diebus pro ecclesiarum consuetudine: extraordinariæ vero sunt, quæ variis ac publicis de causis in dies indicuntur.

2° In generales seu publicas, et particulares seu privadas. Generales sunt, ad quas clerici omnium ecclesiarum illius loci seu civitatis conveniunt. Tales sunt processiones litaniarum majorum et minorum seu rogationum, solemnitatis ss. Corporis Christi, et aliæ extraordinariæ pro publico bono indictæ (1). Circa has processiones Concilium Trid. (2), præscribit, ut, « exempti omnes tam clerici sæculares quam regulares quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones vocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis qui in strictiori clausura perpetuo vivunt » (3). Processiones

(1) S. R. C. 3 Dec. 1661, n. 1992-2139; 2 Sept. 1662, n. 2040-2187; 18 Mart. 1679, n. 2725-2874.

(2) Sess. XXV, c. 13, de regul. et mon.

(3) Vid. dec. S. R. C. 27 Jul. 1628, n. 1787-1934; Quarti de process. sect. 3, punct. 1 et 2; Lucius Ferraris *processiones* n. 13 et seq.

particulares sunt, quæ præter generales prædictas in qualibet ecclesia separatim instituuntur.

314. An propria auctoritate processiones fieri possunt?

R. 1. Quoad clericum sæcularem. 1° In ecclesia sæculari, sive cathedrali et collegiata sive parochiali, fieri possunt processiones particulares ex præscripto missalis et ritualis, v. g. in festo purificationis, dominica palmarum, triduo majoris hebdomadæ, absque alia licentia Episcopi, quia facta ecclesiarum erectione, eo ipso concessa censetur facultas, imo et imposita obligatio exercendi functiones juxta ritum et ordinem in missali et rituali præscriptum, saltem si commode fieri possunt (1). 2° Aliæ processiones consuetæ, etiam publicæ, fieri possunt absque nova Episcopi licentia, ita tamen, ut Episcopus easdem prohibere possit, etiam non obstante consuetudine (2). 3° Neque extraordinariæ processiones generales, neque novæ particulares non præscriptæ in missali et rituali, absque licentia Episcopi institui possunt, quia cura rerum spiritualium et regimen ecclesiarum ad Episcopum primario spectant; et insuper ad generales requiritur super omnes ecclesiasticos, qui ad publicas processiones convocari debent, universalis potestas et jurisdictio, quæ in solo Episcopo residet (3). 4° Dubitari potest, an processiones publicæ ordinariæ in diebus rogationum absque licentia Episcopi prima vice institui possint, quia ab una parte sunt processiones publicæ, ad quas requiritur auctoritas et indictio Episcopi; et ab altera sunt ex præscriptis in missali et rituali, ad quas eo ipso, quo ecclesia erigitur, facultas concessa censetur. Tenentur tamen Episcopi et ecclesiarum rectores omnino curare, ut dictæ processiones ordinariæ celebrentur, modo commode fieri possint (4).

(1) Quarti de process. sect. 3, p. 1, q. 4, n. 151.

(2) S. R. C. 14 Jan. 1617, n. 381-528; 2 Aug. 1631, n. 786-933; 14 Maji 1672, n. 2433-2585; Quarti loco cit.

(3) S. R. C. 14 Jan. 1617, n. 381-528; 14 Maji 1672, n. 2433-2585; 22 Nov. 1681, n. 2321-2970, 8; Quarti loco cit. q. 1 et 4. Vid. dec. Alph. de Berges Archiep. Mechl. 1 Feb. 1675, Syn. Belg. tom. II, fol. 363.

(4) Quarti loco cit. p. 2, q. 1, n. 157.

R. 2. Processiones ecclesiarum parochialium, quæ fiunt in festo et per octavam ss. Corporis Christi, fieri possunt non petita parochi venia, intra cujus parochiæ limites du-cendæ sunt, quamvis quoad alias processiones hæc venia petenda sit (1). Neque in eodem festo et per octavam licentia Episcopi requiritur, ut patet ex sequente responso, quæ tamen necessaria est, si illæ post octavam transferantur (2).

R. 3. Quoad regulares et confraternitates. Ab his publicæ processiones in festo et per octavam ss. Corporis Christi, non petita parochi vel Episcopi venia, fieri possunt (3). Quoad alias autem processiones servandum est decretum generale (4) scilicet: "Regularibus, et confratribus in ecclesiis regula-
" rium esse permissum intra eorum ecclesias et claustra
" tantum processiones facere; et non extra: si vero ecclesiæ
" claustro careant, eisdem regularibus et confraternitatibus
" licere processiones facere intra ambitum dumtaxat earum-
" dem ecclesiarum, hoc est prope muros ecclesiæ, sive
" exeundo a janua ecclesiæ, et intrando per aliam, sive per
" eandem januam, et semper prope muros ecclesiæ, et non
" extra dictum ambitum, nisi de licentia et consensu ordi-
" narii, aut cum cruce parochi: privilegiis Apostolicis con-
" trarium disponentibus per hoc decretum minime censeatur
" derogatum". *Cum cruce parochi*, id est de licentia, con-
" sensu aut cum cruce parochi (5).

Sufficit tamen sola licentia parochi, per cujus parochiam proceditur, sine licentia Episcopi, ut patet ex decretis S. R. C. (6), quæ solam parochi licentiam exigunt, et aliis supra citatis, quæ vel ordinarii vel parochi licentiam dis-

(1) S. R. C. 20 Jun. 1654, n. 1558-1705; 8 Ap. 1656, n. 1643-1790; 11 Jan. 1681, n. 2788-2937; 1 Sept. 1838, n. 4695-4841.

(2) Cuppinus anno 1772, n. 4.

(3) Dec. supra ad R. 2 citata, et 23 Feb. 1839, n. 4705-4851.

(4) Cong. S. C. Ep. et Rit. 21 Aug. 1628, n. 1787-1934.

(5) S. R. C. 26 Feb. 1628, n. 576-723; 20 Ap. 1652, n. 1489-1636. Vid. etiam dec. 19 Dec. 1671, n. 2422-2574, et dec. Inn. XI, 20 Maji 1682, Syn. Belg. tom. II, fol. 380.

(6) 24 Aug. 1630, n. 726-873, et 15 Dec. 1632, n. 823-970, 1.

junctione requirunt (1). Id tamen intelligendum est de solis processionibus, quæ fiunt juxta cujusque religionis aut confraternitatis propria instituta et regulas approbatas (2); nam sicut ipse parochus, sine licentia Episcopi, extraordinariam processionem facere nequit, sic nec eandem licentiam aliis concedere potest.

Sola quoque Episcopi licentia sufficit, contradicente etiam parochi (3).

Quod in decretis allatis statuitur de confraternitatibus erectis in ecclesiis regularibus, pariter intelligendum est de confraternitatibus institutis in propriis ecclesiis aut in aliis ecclesiis sæcularibus (4). Et si confraternitates in aliis ecclesiis erectæ sint, processiones etiam intra ecclesiam fieri nequeunt, nisi cum licentia rectoris seu parochi (5).

Not. S. R. Congregationem (6) respondisse, clericorum et presbyterorum consuetudinem obviam eundi cum superpelliceis, cruce et baldachino, ad excipiendos cives suos, quando graduati redeunt in patriam, *non convenire, sed prohibendam, prout omnino prohiberi mandavit.*

315. Notandum etiam, non variari nec ampliari posse processionis viam semel electam, sed semper incedendum esse per eandem, per quam processio prima vice incessit (7); non licere se opponere processioni, quando de consensu Episcopi intrat fines alterius parochiæ (8); si via mutanda sit « ad Episcopum privative pertinere indicere, et dirigere » processiones, quo et qua maluerit, nec sine ejus licentia

(1) Quarti de process. sect. 3, p. 1, q. 5, n. 154, in fine.

(2) S. R. C. 11 Nov. 1641, n. 1197-1344, et 10 Dec. 1703, n. 3521-3670, 21 et 22.

(3) S. R. C. 4 Jun. 1644, n. 1359-1507; 9 Aug. 1670, n. 2360-2512; 22 Nov. 1681, n. 2821-2970, 6; 10 Dec. 1703, n. 3521-3670, 22; 7 Sept. 1861, n. 5317, 2.

(4) Dec. gen. 10 Dec. 1703, n. 3521-3670, 21 et 22.

(5) S. R. C. 15 Sept. 1640, n. 1116-1263, 1.

(6) 19 Nov. 1629, n. 1041-1188.

(7) S. R. C. 27 Sept. 1873, n. 5560.

(8) S. R. C. 14 Nov. 1615, n. 366-513; 15 Sept. 1668, n. 2303-2454.

» aliter fieri licere (1). Item similiter ad Episcopum spectare, transferre processiones consuetas ex causa pluvie aliave ratione legitima (2).

ORDO IN PROCESSIONIBUS SERVANDUS.

316. Prænotandum est, præcedentiæ rationem in processionibus et similibus considerari a propinquitate versus celebrantem; ita ut juniores seu minus digni antecedant, et seniores seu digniores sequantur secundum ætatem suscepti presbyteratus, factæ professionis, etc. Omnes bini procedunt, et si numerus sit impar, senior seu superior incedit medius inter duos ultimos (3). Quoad hunc ordinem vid. *Praxis Pontificalis*, tom. 3, n. 213 et seq.

1° Ante omnes juxta cæremionale Ep. (4) incedunt laicorum confraternitates, inter quas præcedentia debetur confraternitati ss. Sacramenti in processione ejusdem ss. Sacramenti (5).

Laici cum luminaribus procedunt ante clerum sæcularem et regularem, atque etiam ante confraternitates (6).

2° Loco religiosi incedunt secundum ordinem antiquitatis, vel prout de jure vel consuetudine procedere solent (7).

3° Loco curiales et officiales, inter quos ultimo loco nobiliores et magistratus incedunt (8). Si autem ista loci sit consuetudo, post celebrantem incedere possunt (9).

(1) S. R. C. 2 Aug. 1631, n. 786-933; 21 Jan. 1690, n. 3052-3201.

(2) Idem dec. 21 Jan. 1690, 2; *Praxis Pontificalis*, tom. 3, n. 206.

(3) S. R. C. 18 Mart. 1656, n. 1640-1787, et 23 Nov. 1675, n. 2608-2760.

(4) Lib. 2, c. 32, n. 1, et c. 33, n. 5.

(5) Vid. Gardellini et instr. Clem. § 22, n. 4 et 5; *Praxis Pontificalis*, tom. 3, n. 214.

(6) S. R. C. 22 Januarii 1876, n. 5650, II.

(7) Cærem. Ep. l. 2, c. 33, n. 5, et *Praxis Pontif.* ibid. n. 215. Vid. dec. S. R. C. 30 Aug. 1602, n. 19-165; 28 Sept. 1602, n. 25-171; 6 Sept. 1603, n. 67-213; 1 Mart. 1614, n. 337-484.

(8) Cærem. Ep. loco cit. et *Praxis Pontif.* ibid. n. 216.

(9) S. R. C. 4 Ap. 1615, n. 356-503; Merati tom. I, p. 4, tit. 12, n. 13.